

Vec C-456/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

23. júl 2021

Vnútroštátny súd:

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

23. júl 2021

Žalobkyne:

E

F

Žalovaný:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Predmet konania vo veci samej

Konanie vo veci samej sa týka sporu medzi E a F (ďalej len „žalobkyne“) a Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (štátny tajomník pre spravodlivosť a bezpečnosť, Holandsko, ďalej len „žalovaný“) v súvislosti s odmietaním žalovaného vyhovieť žiadostiam žalobkyní o medzinárodnú ochranu. Žalobkyne uplatňujú, že na základe ich dlhodobého pobytu v Holandsku prebrali západné normy, hodnoty a spôsoby správania a z tohto dôvodu potrebujú ochranu.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ sa ako prvého týka výkladu článku 10 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9) (ďalej len „kvalifikačná smernica“). Osobitne ide pritom o otázku, kedy možno štátnych príslušníkov tretej krajiny považovať za „členov určitej sociálnej skupiny“ v zmysle článku 10 ods. 1 písm. d) kvalifikačnej smernice. Ako druhé si vnútroštátny súd kladie otázky o spôsobe, ako – a v ktorom štádiu konania – sa musia zisťovať a posudzovať najlepšie záujmy dieťaťa. V tejto súvislosti má vnútroštátny súd pochybnosti aj o zlučiteľnosti vnútroštátnej praxe s právom Únie, keď sa v rámci následných žiadostí o medzinárodnú ochranu na rozdiel od prvého konania o azyle neskúma, či pobyt nemusí byť povolený z riadnych dôvodov.

Prejudiciálne otázky

1. Má sa článok 10 ods. 1 písm. d) kvalifikačnej smernice vykladať v tom zmysle, že západné normy, hodnoty a spôsoby správania, ktoré štátni príslušníci tretej krajiny prebrali v dôsledku svojho pobytu na území členského štátu počas podstatnej časti tej fázy ich života, kedy sa buduje ich identita, pričom sa neobmedzene zúčastňujú na spoločenskom živote, sa má považovať za spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť, resp. za natoľko významné znaky identity, že od dotknutých osôb nemožno požadovať, aby sa ich zriekli?

2. Ak bude odpoveď na prvú otázku kladná, majú sa štátni príslušníci tretej krajiny, ktorí – nezávisle od konkrétnych dôvodov – v dôsledku faktického pobytu v členskom štáte počas tej fázy ich života, kedy sa buduje ich identita, prebrali porovnateľné západné normy a hodnoty, považovať za „členov určitej sociálnej skupiny“ v zmysle článku 10 ods. 1 písm. d) kvalifikačnej smernice? Má sa pritom otázka, či ide o „určitú sociálnu skupinu, ktorá má jednoznačnú identitu v príslušnej krajine“, posudzovať z pohľadu členského štátu, alebo sa to v spojení

s článkom 10 ods. 2 kvalifikačnej smernice má vykladať v tom zmysle, že smerodajné je, že cudzinec môže preukázať, že v krajine pôvodu je považovaný za súčasť určitej sociálnej skupiny, resp. že mu tam jednoznačne prisudzujú takúto charakteristiku? Je požiadavka, podľa ktorej prijatie západného životného štýlu môže odôvodniť postavenie utečenca len vtedy, keď sa zakladá na náboženských alebo politických dôvodoch, zlučiteľná s článkom 10 kvalifikačnej smernice v spojení so zásadou zákazu vrátenia alebo vyhostenia a právom na azyl?

3. Je vnútroštátna právna prax, keď rozhodujúci orgán v rámci posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu zvažuje najlepší záujem dieťaťa bez toho, aby ho (v každom konaní) najprv konkrétne zistil (resp. dal zistiť), zlučiteľná s právom Únie, najmä s článkom 24 ods. 2 Charty základných práv a slobôd Európskej únie (ďalej len „Charta“) v spojení s článkom 51 ods. 1 Charty? Bude odpoveď na túto otázku iná, keď členský štát musí posúdiť žiadosť o povolenie pobytu z riadnych dôvodov a najlepšie záujmy dieťaťa musí zohľadniť pri rozhodovaní o tejto žiadosti?

4. Akým spôsobom a v akom štádiu posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu sa musia vo svetle článku 24 ods. 2 Charty zohľadniť a zvážiť najlepšie záujmy dieťaťa, najmä ujma, ktorú maloletá osoba utrpela v dôsledku dlhodobého faktického pobytu v členskom štáte? Je pri tom relevantné, či bol tento faktický pobyt legálny? Má pri zvažovaní najlepších záujmov dieťaťa v rámci tohto posudzovania význam, či členský štát rozhodol o žiadosti o medzinárodnú ochranu v lehotách stanovených právom Únie, či nebola splnená už skôr uložená povinnosť návratu a či členský štát opomenul vykonať odsun po tom, ako bolo vydané rozhodnutie o návrate, v dôsledku čoho mohol pokračovať faktický pobyt maloletej osoby v tomto členskom štáte?

5. Je vnútroštátna právna prax, keď sa rozlišuje medzi prvými a následnými žiadosťami o medzinárodnú ochranu v tom zmysle, že pri rozhodovaní o následnej žiadosti o medzinárodnú ochranu sa nezohľadňujú riadne dôvody, vo svetle článku 7 Charty v spojení s článkom 24 ods. 2 Charty zlučiteľná s právom Únie?

Citované predpisy práva Únie

- Článok 6, článok 10 a článok 15 písm. b) kvalifikačnej smernice
- článok 7, článok 24 ods. 2 a článok 51 ods. 1 Charty

Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Žalobkyne patria k sedemčlennej rodine. V júni 2012 spolu so svojím otcom, svojou matkou, staršou sestrou, starším bratom a mladším bratom opustili svoju krajinu pôvodu, Afganistan, a po viac ako trojročnom pobyte v Iráne 1. októbra 2015 spoločne vstúpili do Holandska. Žalobkyňa 1 mala v čase pricestovania do Holandska 11,5 roka a žalobkyňa 2 mala 10,5 roka. V čase ústneho pojednávania

trval nepretržitý pobyt žalobkýň v Holandsku 5 rokov a 8,5 mesiaca, takže obe sú ešte maloleté.

- 2 Žalobkyne a ostatní členovia rodiny 23. októbra 2015 podali žiadosť o medzinárodnú ochranu. Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Oddelenie Štátnej rady pre správne súdnictvo, Holandsko; ďalej len „Afdeling“) tieto žiadosti rozhodnutiami z 29. januára 2019 s konečnou platnosťou zamietol. Nato žalobkyne 28. júna 2019 podali následné žiadosti o azyl. V tomto následnom konaní uplatňujú, že na základe ich pobytu v Holandsku prijali západný štýl života a preto potrebujú ochranu.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 3 Žalobkyne vyhlásili, že od svojho príchodu do Holandska sa v plnej miere zúčastňovali na živote holandskej spoločnosti. Chodili do školy, nadviazali priateľstvá s chlapcami a dievčatami a s týmito rovesníkmi podnikali spoločné aktivity. Žalobkyne uvádzajú, že obdobie ich pobytu v Holandsku je vzhľadom na ich vek a fázu života, v ktorej sa nachádzali, obdobím, keď formovali svoju identitu. V rámci tohto vývoja sa naučili samy rozhodovať o formovaní svojho života, a zistili, že sú toho schopné. Keďže možnosť samostatne rozhodnúť o podstatných otázkach svojej existencie sa v dôsledku ich pobytu v Holandsku stala významnou časťou ich identity, už to nemôžu zmeniť, resp. to od nich v žiadnom prípade nemožno a neslobodno očakávať. Žalobkyne pritom uplatňujú, že vzhľadom na spôsob, ako v Holandsku vyrástli a vyvíjali sa, sa už nemôžu prispôbiť pravidlám života, ktoré by pre ne platili po ich návrate do Afganistanu.
- 4 Žalobkyne výslovne vyhlásili, že ich normy, hodnoty, ich identita a ich spôsoby správania, ktoré z nich vyplývajú, žiadnym spôsobom nesúvisia s politickými alebo náboženskými názormi. Súčasne uvádzajú, že keď sa po návrate do Afganistanu nedokážu prispôbiť normám a hodnotám, ktoré tam vládnu, ich identita a spôsoby správania budú zo strany Talibanu vnímané ako prejav náboženského názoru, ktorý odporuje relevantným názorom v takej miere, že sa z tohto dôvodu musia báť o svoj život.
- 5 Žalobkyne označujú formovanie a vývoj svojej identity v Holandsku, ako aj prejavy tejto identity ich spôsobmi správania ako „prijatie západného štýlu života“. Na základe tohto prijatia západného štýlu života žiadajú žalobkyne holandské orgány o medzinárodnú ochranu.
- 6 Žalobkyne okrem toho uviedli, že v dôsledku trvania ich skutočného pobytu v Holandsku, ich neistoty ohľadom povolenia ich pobytu a ich strachu z možného návratu do Afganistanu utrpeli vážnu ujmu. Toto svoje tvrdenie podporili tzv. „Best Interests of the Child-assessment“ (ďalej len „posudok BIC“) vypracovaným znalcom, ako aj všeobecným znaleckým posudkom, v ktorom je rozvedené, akú ujmu utrpia deti etablované v (holandskej) spoločnosti, keď počas dlhodobého pobytu žijú v neistote alebo keď sa musia vrátiť do svojej krajiny

pôvodu (ďalej len „posudok o ujme“). Podľa názoru žalobkýň z oboch posudkov vyplýva, že s cieľom vyhnúť sa ďalej ujme je v ich záujme získať istotu, že môžu zostať v Holandsku. Zastávajú názor, že na pozadí „prospechu dieťaťa“ im má byť poskytnutá ochrana, no v každom prípade im má byť z riadnych dôvodov povolený pobyt.

- 7 Žalovaný zastáva názor, že prijatie západného štýlu života môže byť dôvodom pre postavenie utečenca len vtedy, keď spočíva na politických alebo náboženských dôvodoch. Ženy žijúce západným štýlom života sa nemajú považovať za „určitú sociálnu skupinu“ v zmysle kvalifikačnej smernice. Okrem toho od žalobkýň sa môže a smie očakávať, aby po návrate do Afganistanu prispôbili svoje správanie tam platiacim normám a hodnotám, čím sa nevystavujú riziku, že utrpia vážne bezprávie, a nemusí im byť poskytnutá ochrana. V tomto následnom konaní o azyle sa neskúma, či sa žalobkyniam v dôsledku neexistencie možnosti prispôbiť sa normám a hodnotám v Afganistane musí povoliť pobyt z riadnych dôvodov.
- 8 Žalovaný ďalej zastáva názor, že najlepšie záujmy dieťaťa boli dostatočne zahrnuté do rozhodovacieho procesu a v jeho rámci boli zvážené a že posudok BIC a posudok o ujme, ktoré žalobkyne predložili po rozhodovacom procese, nemajú vplyv na rozhodnutie.

Krátke odôvodnenie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 9 Súd sa domnieva, že je v tomto konaní konfrontovaný s viacerými právnymi otázkami, ktoré podľa jeho názoru zakladajú potrebu bližšieho výkladu práva Únie zo strany Súdneho dvora.

Musí v prípade prijatia západného štýlu života členský štát poskytnúť ochranu a povoliť pobyt?

- 10 Otázky, na ktoré musí súd odpovedať, sa vzťahujú najprv na otázku, či prijatie západného štýlu života môže zakladať postavenie utečenca alebo doplnkovú ochranu. Ak prijatie západného štýlu života nedáva vznik nároku na medzinárodnú ochranu v zmysle kvalifikačnej smernice, vzniká otázka, či sa prijatie západného štýlu života má považovať za súčasť súkromného života, ktorý je hoden ochrany, alebo sa má predpokladať existencia prekážok odsunu, resp. či musí mať podľa možnosti za následok povolenie pobytu z iných riadnych dôvodov. V prípade povolenia pobytu má pre cudzinca význam, na základe čoho sa tak stane; zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia má absolútnu platnosť, zatiaľ čo pri posudzovaní otázky, či sa má pobyt povoliť, pretože bol vybudovaný súkromný život v Holandsku alebo sú tu iné riadne dôvody, dochádza k zvažovaniu záujmov. Do tohto zvažovania záujmov sa zapája aj priestor členských štátov pre voľnú úvahu pri tvorbe bezpečnej imigračnej politiky, ako aj okolnosť, či bol súkromný život vybudovaný počas legálneho alebo nelegálneho pobytu na území členského štátu. Potom má možno význam aj to, do akej miery si

členský štát splnil svoju únijsko-právnu povinnosť odsunúť cudzincov, ktorí sa nelegálne zdržiavajú na území členských štátov. Ak sa však má vychádzať z toho, že prijatie západného štýlu života zakladá dôvod prenasledovania, na také zvažovanie záujmov neostáva priestor. Procesné postavenie cudzinca tak závisí od otázky, v ktorom štádiu rozhodovacieho procesu sa musia skúmať dôvody azylu žalobkyní a ako sa tieto dôvody žalobkyní majú klasifikovať. Pritom je dôležité aj to, že vo vnútroštátnej právnej praxi sa v prípade následných žiadostí o medzinárodnú ochranu na rozdiel od prvého azylového konania neskúma, či sa pobyt má povoliť z riadnych dôvodov ako je súkromný život, ktorý je hoden ochrany.

- 11 Vnútroštátny súd je konfrontovaný s otázkou, ktoré faktory sú relevantné na to, aby sa maloletí cudzinci, ktorí sa počas tej fázy svojho života, v ktorej sa buduje ich identita, dlhší čas zdržiavajú v Holandsku a pochádzajú z krajiny, v ktorej dievčatá a ženy nemajú rovnaké práva ako chlapci a muži a ani sa im neumožňuje, aby samostatne prijali základné rozhodnutia o stvárnení svojej existencie, definovali ako „sociálna skupina“ v zmysle článku 10 kvalifikačnej smernice. Afdeling v jednom svojom skoršom rozhodnutí uviedol, že „ženy žijúce západným štýlom života“ nepredstavujú určitú sociálnu skupinu, pretože v ich prípade ide o príliš veľkú a príliš rôznorodú skupinu. V tomto konaní však nejde o „ženy žijúce západným štýlom života“, ale o štátne príslušníčky tretej krajiny, ktoré sa počas významného obdobia fázy života, v ktorej si jednotlivec formuje svoju identitu, fakticky nachádzajú na území členského štátu a tam sa neobmedzene zúčastňujú na živote spoločnosti. Súd by sa od Súdneho dvora chcel dozvedieť, či je potrebné, aby sa „členovia určitej sociálnej skupiny“ navzájom poznali a/alebo navzájom identifikovali ako členovia a tak sami seba považovali za jednotlivcov patriacich k sociálnej skupine, ako aj to, či a ako to rozhodujúci orgán musí skúmať a posúdiť. Táto otázka je relevantná aj z hľadiska posúdenia, či ide o spoločný pôvod. Ak sa štátni príslušníci tretej krajiny počas fázy života, v ktorej sa buduje identita, fakticky zdržiavajú v členskom štáte a prejavovanie noriem a hodnôt tohto členského štátu môže mať v štáte pôvodu za následok ich prenasledovanie, ich pobyt už nemožno zrušiť. Znamená to teda, že každý, kto má tento pôvod, patrí k sociálnej skupine aj bez toho, aby si nejakým spôsobom bol vedomý, že sa v tejto situácii nachádzajú viacerí štátni príslušníci tretích krajín?
- 12 Ak by z odpovedí Súdneho dvora na vyššie uvedené otázky vyplynulo, že žalobkyne možno na základe ich západného štýlu života klasifikovať ako členky určitej sociálnej skupiny, vzniká otázka, ako sa má vykladať časť vety „*táto skupina má jednoznačnú identitu v príslušnej krajine, pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti*“. Z rozsudku Súdneho dvora zo 4. októbra 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, bod 89) súd odvodzuje, že v prípade tohto predpokladu „jednoznačnej identity“ a predpokladu, že členovia skupiny majú spoločnú „prirodzenú charakteristiku“ alebo „spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť“, alebo zdieľajú charakteristiku alebo vieru, „ktorá je taká základná pre identitu alebo vedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla“, ide o kumulatívne predpoklady na to, aby bolo možné usúdiť, že ide o „určitú sociálnu skupinu“. V tejto súvislosti by vnútroštátny súd chcel

predovšetkým vedieť, či sa posúdenie, či sa žalobkyne majú klasifikovať ako členky určitej sociálnej skupiny, má vykonať z pohľadu členského štátu alebo z pohľadu prenasledovateľa. Článok 10 kvalifikačnej smernice stanovuje, že najskôr sa má skúmať, či existuje dôvod pre prenasledovanie, a až potom sa má skúmať, či existujú prisudzované charakteristiky nejakého dôvodu pre prenasledovanie. Toto znenie ustanovenia predpokladá, že sa najskôr vykoná skúmanie z pohľadu členského štátu, pričom žiadateľ, ak príslušný orgán neusúdi, že existuje nejaký dôvod prenasledovania, následne môže preukázať, že mu nejaký subjekt prisudzuje charakteristiky niektorého dôvodu pre prenasledovanie. Okolnosť, že jednotlivci patriaci k určitej skupine v krajine pôvodu práve z dôvodu obáv z prenasledovania nie vždy vystupujú ako skupina, je v prípade prenasledovanej skupiny, akou je „určitá sociálna skupina“, prirážajúcim faktorom. Medzi účastníkmi konania je nesporné, že prejavovanie noriem a hodnôt žalobkýň alebo prejavy ich súčasných spôsobov správania budú v Afganistane viesť k ich prenasledovaniu. Má sa postavenie utečenca priznať už na základe tohto skutkového stavu a týchto okolností, aj keď zostane otvorené, o ktorý dôvod prenasledovania ide?

- 13 Z rozsudkov Súdneho dvora z 5. septembra 2012, Y a Z (C-71/11 a C-99/11, EU:C:2012:518, body 78 až 80), a zo 7. novembra 2013, X a i. (C-199/12 [až C-201/12], EU:C:2013:720, body 74 a 75) vnútroštátny súd vyvodzuje, že v prípade existencie dôvodu prenasledovania osoba, ktorá žiada o medzinárodnú ochranu, nemusí prispôbovať svoje správanie na to, aby sa vyhla skutočnému prenasledovaniu. Súd by chcel vedieť, či však v prípade, že neexistuje dôvod prenasledovania a v dôsledku toho nemožno priznať postavenie utečenca na základe prijatia západného štýlu života, možno od dotknutých osôb očakávať, že po svojom návrate môžu svoje normy, hodnoty a z nich vyplývajúce spôsoby správania prispôbiť vládnucim normám, hodnotám a spôsobom správania v krajine pôvodu, a či potom ešte môže existovať dôvod na poskytnutie doplnkovej ochrany. Vnútroštátny súd žiada Súdny dvor, aby ozrejmil, či sa od žalobkýň smie očakávať, že sa pokúsia vyhnúť prenasledovaniu tým, že svoje normy a hodnoty zataja a zachovávajú si tak odstup, a či sú tieto požiadavky vyššie, keď ide o zabránenie prenasledovaniu na základe prisudzovaných charakteristík. Z pohľadu členského štátu neexistuje dôvod prenasledovania, keď zozápadnení jednotlivci ako sú žalobkyne nie sú považovaní za sociálnu skupinu. Má sa potom žalobkyniam napriek tomu priznať postavenie utečenca z dôvodu prisudzovaných politických alebo náboženských názorov, ktoré sa odchyľujú od vládnucej normy? Alebo sa má článok 10 kvalifikačnej smernice vykladať v tom zmysle, že im nemožno priznať postavenie utečenca, ale nanajvýš iba doplnkovú ochranu?

Najlepšie záujmy dieťaťa

- 14 Druhá hlavná otázka, ktorú musí súd zodpovedať, je, ako sa má v tomto konaní o azyle zohľadniť a zväžiť prospech dieťaťa. Súdny dvor v bode 4[5] svojho rozsudku zo 14. januára 2021, TQ (C-441/19, EU:C:2021:9, ďalej len „rozsudok TQ“) uviedol, že článok 24 ods. 2 Charty stanovuje, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú

detí, sa musí v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Táto povinnosť implikuje, že rozhodujúci orgán musí tieto najlepšie záujmy dieťaťa aj zistiť, pretože inak by bol článok 24 ods. 2 Charty zbavený svojho potrebného účinku. Okrem toho vzhľadom na skutkový stav a okolnosti, ktoré uviedli žalobkyne, je potrebné posúdiť otázku, či ujma, ktorá vznikla na území členských štátov uplynutím času, musí mať za následok poskytnutie ochrany. Závažnosť a rozsah tejto ujmy žalobkyne doložili multidisciplinárnym odborným posudkom. V tomto rámci musí vnútroštátny súd posúdiť, či a ako sa má zohľadniť a zväžiť táto ujma, ktorá nevyplýva z dôvodov na azyl, ale má podporiť najlepšie záujmy dieťaťa v konaní začatom na žiadosť o poskytnutie medzinárodnej ochrany. Najlepšie záujmy dieťaťa sa v tomto konaní v prvom rade týkajú ujmy v dôsledku dlhodobého faktického pobytu v Holandsku a ani nie tak ujmy z dôvodu skúseností z krajiny pôvodu alebo z dôvodu udalostí hroziacich po návrate. Otázky, ktoré sa v tejto súvislosti objavujú, sú, či sa má vychádzať z toho, že členský štát môže zväžiť najlepšie záujmy dieťaťa, keď rozhodujúci orgán tieto najlepšie záujmy dieťaťa najprv nezistí, a či sa najlepším záujmom dieťaťa v prípade podania následnej žiadosti o medzinárodnú ochranu musí pripisovať menší alebo vôbec žiadny význam, ak by táto žiadosť mohla viesť iba k povoleniu pobytu z riadnych dôvodov. V tejto súvislosti vzniká aj otázka, či sú západné normy a hodnoty prebraté žalobkyňami súčasťou súkromného života v podobe, v akej je chránený a zaručený v článku 7 Charty. Smie sa v prípade neexistencie postavenia utečenca a aby sa predišlo situácii opísanej v článku 15 písm. b) kvalifikačnej smernice očakávať, že žalobkyne zataja svoju identitu vybudovanú v Holandsku? Alebo sa západný štýl života môže považovať za súčasť súkromného života, ktoré po zvážení záujmov prípadne môže viesť k povoleniu pobytu z riadnych dôvodov?

- 15 Z rozsudku Súdneho dvora z 18. decembra 2014, M'Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452, ďalej len „rozsudok M'Bodj“) vyplýva, že status doplnkovej ochrany možno poskytnúť iba v prípade, keď cudzinec skutočne riskuje, že utrpí vážne bezprávie v zmysle článku 15 kvalifikačnej smernice. Podľa článku 6 tejto smernice musí byť toto bezprávie zapríčinené niektorým z „aktérov“ vážneho bezprávia, konkrétne štátom, stranami alebo organizáciami kontrolujúcimi štát, alebo neštátnymi aktérmi, proti ktorým štát alebo tieto strany nemôžu alebo nechcú poskytnúť ochranu. Bezprávie utrpené žalobkyňami nesúvisí s dôvodmi azylu. V tomto prípade by sa dalo namietat, že rovnako ako v situácii, ktorá bola základom rozsudku M'Bodj, niet aktéra, ktorý toto bezprávie zapríčinil a naďalej bude zapríčiňovať, ak pobyt nebude povolený. Avšak s ohľadom na rozsudok TQ sa v každom konaní a vo všetkých štádiách konania v prvom rade musia brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Ak sa však rozsudok M'Bodj uplatní aj na tento skutkový stav a tieto okolnosti, najlepšie záujmy dieťaťa, ako to vyplýva z predloženého posudku, sa v tomto konaní môžu obsahovo naplniť iba v malej miere. Možno však zastávať názor, že trvanie konaní a opomenutý odsun cudziniiek po prvom konaní sčasti zavinil členský štát. Vzhľadom na tieto úvahy žiada súd Súdny dvor, aby ozrejmil, ako sa v tejto situácii majú vykladať rozsudky M'Bodj a TQ a aký je ich vzájomný vzťah.

- 16 V týchto konaniach ide o následné žiadosti o azyl. Vo vnútroštátnej právnej praxi bolo pri zavedení Vreemdelingenwet 2000 (zákon o cudzincoch z roku 2000) prijaté rozhodnutie, že azylové konanie a riadne konanie o povolenie pobytu sa bude navzájom striktné oddeľovať. Pojmom striktného oddeľovania („waterscheiding“) je vyjadrené, že v azylovom konaní sa nezohľadňujú riadne aspekty a naopak v riadnom konaní sa neposudzujú dôvody azylu. To vedie okrem iného k tomu, že v prípade následných návrhov sa *ex offico* neposudzuje, či sa pobyt nemá povoliť z riadnych dôvodov. Z dôvodu tejto vnútroštátnej právnej praxe preto, ak na základe prijatia západného štýlu života nebude v týchto konaniach poskytnutá ochrana, znaleckému posudku a v dôsledku toho ani najlepším záujmom dieťaťa nemožno prikladať takmer žiadny význam. Súdny dvor však vo svojom rozsudku TQ výslovne rozhodol, že pri všetkých opatreniach, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa a že článok 24 ods. 2 Charty v spojení s článkom 51 ods. 1 Charty posilňuje základný význam práv dieťaťa. Súdny dvor tiež vo svojom rozsudku z 10. júna 2021, LH (C-921/19, EU:C:2021:478, ďalej len „rozsudok LH“) okrem iného uviedol, že takéto rozlišovanie medzi prvými a následnými žiadosťami o medzinárodnú ochranu vo vzťahu k skúmaniu dokumentov a splneniu povinnosti súčinnosti je v rozpore s právom Únie. Súd kladie Súdnemu dvoru v podstate otázku, či sa so zreteľom na rozsudok TQ má v rámci posudzovania prípustnosti rozlišovania medzi prvým a následným konaním, v ktorých sa žiada o medzinárodnú ochranu a tým aj o povolenie pobytu, primerane uplatniť rozsudok LH.

Acte clair/acte éclairé

- 17 Nie je zrejmé, že vo vzťahu k otázkam vnútroštátneho súdu ide o „*acte clair*“, keďže ani článok 10 kvalifikačnej smernice neposkytuje vysvetlenie o definícii a rozsahu pojmov „spoločný pôvod“ a „základné charakteristiky identity“ a ani článok 24 ods. 2 Charty výslovne nezakotvuje, že rozhodujúci orgán musí v každom konaní (dať) konkrétne zistiť najlepšie záujmy dieťaťa a ako sa následne musia zväžiť. Z práva Únie nemožno vyvodiť ani to, či je holandská právna prax striktného oddeľovania konania o azyle a riadneho konania o pobyte v súlade s právom Únie. Okrem toho dotknuté ustanovenia nie sú formulované tak jasne, že nemôžu existovať pochybnosti o výklade a oblasti pôsobnosti týchto ustanovení. Vzniká totiž otázka, či je vnútroštátna právna prax vo vzťahu k právnym otázkam, ktoré formuloval súd, v súlade s kvalifikačnou smernicou a s Chartou. Navyše nejde o „*acte éclairé*“ vo vzťahu k týmto otázkam, keďže Súdny dvor tieto otázky ešte jednoznačne nezodpovedal a nie je ich možné zodpovedať ani na základe ustálenej judikatúry Súdného dvora v porovnateľných prípadoch.

Výsledok

- 18 Súd považuje predloženie prejudiciálnych otázok za potrebné pre vydanie svojho rozhodnutia v konaní vo veci samej a preto predkladá Súdnemu dvoru vyššie formulované otázky. Zodpovedanie týchto otázok má okrem toho význam pre

viacerých maloletých, ktorí sa nachádzajú v porovnateľnej situácii. Súd žiada Súdny dvor, aby sa otázkami zaoberal v zrýchlenom konaní (PPA), aby sa tak stratilo čo možno najmenej času a aby sa u žalobkýň čo možno najviac obmedzil vznik ďalších škôd.

PRACOVNÝ DOKUMENT